

רבי יהושע אומר: כל דבר הראוי לאישים דהיינו להקטרה (5) על אש המזבח בלבד וכגון אימורים, הוא נכלל בדין זה שאם עלה (6) לא ירד, אבל דבר הניתן על המזבח שאינו מיועד לאישים, אינו נכלל בדין זה. וטעמו של רבי יהושע הוא, שהרי המקור לדין זה שהמזבח מקדש פסולים הוא ממה שנאמר בפרשת עולה [ויקרא ו] "היא העולה על מוקדה", בהוייתה (7) תהא משעלתה על מוקדה. ולפיכך למדנו מכאן, מה עולה שהיא

את הראוי לו משהוברר להיות חלקו של מזבח, [ובגמרא נתפרש שבא למעט קומץ שלא נתקדש בכלי שרת לאחר הקמיצה, שאף על פי שכבר נתקדשה המנחה כולה בכלי, מכל מקום, מאחר וחלק זה לא הוברר להיות לגבוה, שהרי אין מקריבין את המנחה כולה, אין הוא בכלל ה"ראוי למזבח"].

ומה הוא דבר ה"ראוי לו"?

איסור זה.

6. כתב המקדש דוד [טז א], אע"פ שאם עלו לא ירדו, מכל מקום אסור להעלותם לכתחילה. ומקור לאיסור זה, הביא מדברי רש"י במנחות [כב א] לגבי קומץ מנחה שנתערב במנחה אחרת שלא יקטירנה כיון שאין מצוות הקטרה אלא בקומץ. ומבואר בדבריו, שכל דבר שאין הקטרתו מצווה, אסור להקטירו, שהרי אין איסור בהקטרת מנחה שלא נקמצה.

אולם הוכיח מדברי הגמרא לעיל [כו א] לגבי שחיטת הבהמה כאשר רגליה היו מחוץ לעזרה, שביקשה הגמרא טעם לפסול את דמה משום שמנונית המעורבת בו [שהוא עצמו אין לו דין דם מאחר והוא מובלע באיברים]. הרי מבואר, שאע"פ שאין מצווה בהקרת השמנונית, מכל מקום אין בזה איסור אלמלא נפסל משום "יוצא", והיינו שיש איסור מיוחד על הקרת פסולים.

7. כן פירש רש"י שמתיבת "היא" דרשנו שבהוייתה תהא. והקשו התוס', הרי בגמרא לקמן [פד א] הממעטת בזה שלושה מיעוטים [משמע שתיבת "היא" באה למעט ולא לרבות, ולכך כתבו שהתנא סמך דבריו על דרשת "זאת תורת העולה", תורה אחת לכל העולין

5. המקדש דוד [ד ג] חוקר, אם הקטרת פסולים צריכה להיעשות ככל דיני הקטרה, וכגון ליתן עליהם מלח, או שדין זה הוא רק בהקטרת קרבנות כשרים שמאחר והקטרתם מרצה, צריכה היא להיות הקטרה מעולה, ומה שאין כן הקטרת פסולים שכל ענינה מחמת שאם עלו לא ירדו. והביא ראיה מדברי המשנה למלך שכתב, שהטעם שהוצרכנו פסוק להתיר מליחת איברי התמיד בשבת על אף שאין עיבוד באוכלים, הוא משום הקטרת פסולים שמקריבים אותם עם עורם, ובזה יש עיבוד, ומבואר בדבריו שאף הקטרת פסולים צריכה להיעשות ככל דיני הקטרה.

ומדברי המשנה למלך מוכח לכאורה, שדין אם עלו לא ירדו, אינו דין הקטרה באימורים בלבד משום שנעשו לחמו של מזבח, אלא יש לזה דין הקטרה בקרבן, ומשום כך הקטרת אברי התמיד דוחה את השבת, שהרי קרבן התמיד דוחה שבת.

אמנם, באבי עזרי [פסולי המוקדשין, ג ה] הוכיח מכמה מקומות שהקטרה מדין אם עלו לא ירדו, אינה הקטרה לקרבן, אלא הוא דין מסויים שלא ירדו, ומשום כך כאשר העלה בעל מום למזבח, אינו עובר משום הקטרת בעל מום, כי לאו זה נאמר רק כאשר מקטיר לשם קרבן, ואילו הקטרה זו שהיא מדין אם עלו לא ירדו אין בה